

Hemelfluisteraar

Kerstavond 24 december 2025, Christus Triumfatorkerk

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezingen: Genesis 18: 1-6, 8-12a en Lucas 2: 1-14

KOMEN

- Voor de dienst
Lied: Jubel het uit
Lied: 'Nu zijt welkome' (Lied 476)
Koor: The First Nowell
- Woord van welkom
- Aanvangslied: 'Komt allen tezamen' (Lied 477: 1, 3 en 5)
- Moment van stilte
- Lied: Uit het duister hier gekomen (Tussentijds 137: 1 en 2)

WOORD

- Inleiding
Advent is een tijd van verwachting.
We wachten op een hemels kind,
dat op zijn tijd ter wereld komt
in een stal in Bethlehem.
We bewonderen het.
We omarmen het.
Een nieuw begin.

Boven de stal straalde een ster.
Een engelenkoor kwam uit de hemel
om jubelend het geboortenieuws te brengen.
Met zulke heldere wegwijzers
hoefden de herders en wijzen niet bang te zijn
om het kind in de stal te missen.

Ook vandaag kan glashelder zijn
wat de juiste weg voor je is,
maar vaak zijn er allerlei valkuilen en zijwegen.
Hoe ga je daarmee om?
Zijn er wegwijzers?
En kunnen die ook jubelend of fluisterend uit de hemel komen?

- Gemeente en koor: 'Een lied weerklinkt in deze nacht' (Lied 479)
- Gebed voor de kerstnacht
- Lezing uit het Oude Testament Genesis 18: 1-6, 8-12a
- Lied: Er is een roos ontloken (Lied 473: 1 en 3)
- Lezing: Lucas 2: 1-14
- Lied: 'Stille nacht' (Lied 483)
- Lezing: Lucas 2: 15-21
- Koorzang: Angel Song - Glory to the New Born King
- Verkondiging:

Ik heb een schilderij meegebracht vanavond. Tenminste, meegebracht... Het hangt in het Chagallmuseum in Nice en is wel enkel miljoenen waard, vrees ik.

Het is een bijzonder schilderij. Het verbeeldt het bezoek van de drie mannen aan Abraham en Sara waarvan we lezen uit Genesis 18. *Drie mannen* staat er in de bijbel. Hoewel het verhaal begint met de zin: "De Heer verscheen opnieuw aan Abraham." Drie mannen dus die God vertegenwoordigen. Daarom heeft Chagall ze maar vleugels aangetrokken.

Het schilderij zit vól symboliek, maar hier op deze kerstavond gaat het om wat die mannen komen vertellen: Abraham en Sara zullen op hoge leeftijd een kind krijgen.

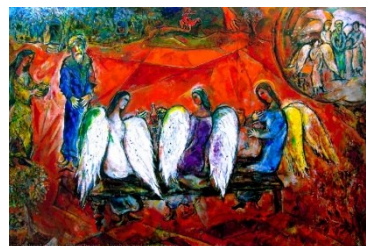
Te gek voor woorden. Biologisch onmogelijk.

Als het niet zo verdrietig was, zou je er van in de lach schieten. En dat is ook wat Sara doet. Ik? Een kind krijgen? Belachelijk.

Het is niet een hartelijk gelach van Sara, eerder een bittere lach om iets dat inmiddels onmogelijk is geworden. En toch is dit waar het in de bijbel omgaat. Daarom heeft Marc Chagall dit schilderij knalrood geverfd. Alsof hij wil zeggen: dit, wat hier gebeurt is de *rode draad* in de Bijbel: iets wat ondenkbaar is, belachelijk, onmogelijk, *dát gebeurt*. Dat is wat God doet in de geschiedenis, in de wereld. Dat is wat God doet in jouw leven.

Dat is wat de Bijbel steeds weer vertelt: Alle toekomst die er toe doet, die belofte en perspectief in zich meedraagt, komt in de Schrift steeds weer *ternauwernood* tot stand.

Verhalen als deze. Van leven en nieuw leven waar dat onmogelijk lijkt. Daar gaat het om in de bijbel!

Zo gaat het bij Abraham en Sara. Zo gaat het steeds alles alle hoop vervlogen is. Als God onvindbaar is. Zo ging het bij Zacharias en Elisabeth, die - o Gods wonder - een zoon kregen: Johannes de Doper. Zo gaat het bij Maria, die een kind krijgt zonder dat er een man aan te pas komt.

Onmogelijk?

Nee, want hier is God in het spel.

Dat is wat Chagall schildert: hier is God in het spel en daarom hebben deze drie mannen te midden van het rood, witte vleugels gekregen. Het leven krijgt een verassende wending. Er is opeens toekomst voor Abraham en Sara. Ze zien het niet, ze geloven het niet. Totdat ze Isaak hun zoon vast houden.

Isaak, het betekent *hij lacht*.

Daarom beheersen de vleugels het schilderij. Alsof deze vleugels willen zeggen: Het leven lijkt zijn gewone gang te gaan, maar let op: hier is God aan het werk.

Meer pin je dan niet vast aan vleugels van veren. Daarom ook nog een ander beeld:

<https://www.youtube.com/watch?v=rsmMNbZ6-9E>

Het is een stokoude reclame, vandaar de wat vage beelden en de Volvo uit het jaar nul die voorbij kwam. Toch moest ik aan deze commercial denken, van de niet meer bestaande RVS verzekeringsmaatschappij. Deze reclame laat goed zien hoe er in deze tijd over engelen wordt gedacht.

Je hebt een engeltje op je schouder als je net behoed wordt voor een ongeluk.

Je hebt een engeltje op de lat als de bal in de laatste minuut niet in de bovenhoek vliegt maar op de lat uiteenspat. Keeper Hans van Breukelen had er zo een.

En het is zoals de engelbewaarder die Martin Schuitmaker bezingt.
Daarom hangen er van die mooie lieve engeltjes in de kerstboom. Engelen beschermen je en brengen geluk.

Maar het is een beetje de vraag of dat beeld overeenkomt met de engelen die we in de bijbel leren kennen. In de bijbel zijn engelen boodschappers. Een verbindingsofficier tussen hemel en aarde. Engelen verbinden hemel en aarde met elkaar. Ze vertegenwoordigen God en Gods wereld. Een andere wereld. Een wereld waar je aan moet wennen. Je ogen moeten wennen aan het licht. Daarom schrikt Maria als de engel Gabriël haar komt vertellen dat ze een zoon zal krijgen. Daarom schrikken de herders van de engel die vertelt dat Jezus geboren is. Je ogen moeten wennen aan het hemelse licht. Je moet je ogen en oren afstemmen op de hemel.
Hier is goddelijk ingrijpen in het spel.

Wat doet een engel? Een engel zet ons gewone leven in een ander licht. Een hemels licht. Dat is wat de herders letterlijk overkomt. Ze worden bijna verblind door de stralende luister van de Heer. En niet veel later nog meer als die enkele engel gezelschap krijgt van zijn collega's en dat engelenkoor doet precies wat engelen behoren te doen, als ze zingen: *'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor de mensen die Hij liefheeft.'* Ze verbinden Gods grootsheid met de mensen op Zijn schepping. Gods vrede zal ook op aarde gaan gelden. Dat is de boodschap. Dat is precies wat Jezus op aarde komt doen. Hemelse vrede brengen. Ondenikbaar - en toch: waar.

In de kerstverhalen zijn het de engelen die mensen oproepen om op weg te gaan. Hun licht, als directe weerkaatsing van Gods licht achterna, zonder precies te weten waarop het dan zal uitdraaien. Op goed geluk, maar met een hemelse ervaring.

Naast de engelen die als ontzagwekkende hemelse boodschapper verschijnen en zo Gods licht weerkaatsen, zijn er in de bijbel ook andere, minder opvallende verschijningen die God vertegenwoordigen, zoals de drie mannen bij Abraham. Zij vertellen dat Abraham en Sara een zoon zullen krijgen. Een opmerkelijk verhaal in een alledaags gesprek, maar dat levens veranderend uitpakt. Abraham en Sara worden stamvaders van een heel volk. Voorouders van Jezus.

Met onopvallende verschijningen die God vertegenwoordigen zijn we in deze tijd waarschijnlijk meer vertrouwd dan met ontzagwekkende engelen die met de deur in huis vallen.

Er zijn ook nu mensen die Gods licht weerkaatsen. Ze geven het door aan de mensen om hen heen. Met woorden - soms heel subtiel, bijna fluisterend – of met daden. Ook jij en ik kunnen Gods licht ontvangen en verspreiden.

Een engel kan zo dichtbij zijn als een stem in je binnenste.

Je geweten. Dichterbij kan het niet. Gods stem die je op een ander spoor zet. Gods spoor. Een fluisterende stem in je oor. Een hemelfluisteraar.

Hemelfluisteraars sporen je aan om op te staan, niet moedeloos te blijven zitten.

Ze laten ons zien dat het anders kan. En hoe het anders kan. Door de nadruk te leggen op wat er wel goed gaat. Door in het licht te zetten waar de vrede wordt uitgedragen. Kinderen die spelen in de modder van Gaza. Hulporganisaties die blijven in de verschrikkingen van Sudan.

De Soepbus bij het Centraal Station die soep uitdeelt aan wie wil. Illegaal of niet.

Een hemelse fluistering die je het lef geeft eigen keuzes te maken en niet op te gaan in de grote massa. Die je de moed geeft op te staan uit verdriet, tegenslag, uit de sleur, de gemakzucht, uit alles wat je naar beneden trekt.

Die je helpt mens te zijn. Kwetsbaar en sterk. Liefdevol met lef. Anders, hemels.

Een hemelfluisteraar vertelt je dat het kan. God redt - geboren in een dierenverblijf. Uit een te jonge moeder en een vader die zijn vader niet is. Maar vol leven en vol hemelse liefde.

Nog een beeld dan:

Toen de Amerikaanse troepen in april 1945 het concentratiekamp Dachau bevrijdden, wisten ze niet wat ze zagen. Lijden en hongersnood, zo heftig, niet in woorden te beschrijven.

Een Amerikaanse soldaat vond een overlevende, zo zwak dat hij geen lepel naar zijn mond kon brengen. De soldaat knielde naast hem neer en bracht voorzichtig wat bouillon naar zijn lippen. "Geef niet op," zei hij zachtjes, "ik help je eten."

Het heeft zijn leven gered. Niet de bouillon, maar de aandacht. Het was de eerste keer in jaren dat iemand hem niet als een nummer behandelde, maar als een mens, een medemens.

Er zijn meer van dit soort verhalen. Overlevenden van zulke kampen droegen en dragen dergelijke herinneringen met zich mee, tot op de dag van vandaag. Hoe een simpele daad van medemenselijkheid, langzaam gegeven voedsel, zacht gesproken woorden, net zoveel betekende als de bevrijding zelf. Hier gebeurt het.

Dit is het leven. Hier wordt Gods licht weerkaatst in het duister van de nacht.

Geschiedenis wordt niet geschreven in grote toespraken of veldslagen, maar in de stille daden van menselijkheid waarbij één persoon mededogen kiest te midden van wreedheid of onverschilligheid.

Een hemelfluisteraar. Amen

- Koorzang: Good King Wenceslas en Il est né

ANTWOORD

- Gebeden
- Inzameling van de gaven, tijdens de collecte zingt eerst het koor: Go tell on the mountain, daarna zingen we allen: Go tell it on the mountain

GAAN

- Slotlied: 'Hoor, de engelen zingen' (481 1, 2 en 3) (met koor)
- Zegen
- Lied: Ere zij God